

Nyhetsbrev fra Attac Norge

Januar 2008

1. **Alternative oljefond**
2. **Vervekampanje 2008: "Hvis alle verver én, blir vi dobbelt så mange"**
3. **Skatteetikk i oljefondet**
4. **Stor enighet om valutaskatt i Wien**
5. **En sosial fagbevegelse**
6. **Mer skatt**
7. **Finsk-tysk kampanjesamarbeid**
8. **Verdens sosiale forum: 700 aksjoner i 80 land**

---

1. Alternative oljefond

I dag starter regjeringen sin gjennomgang av de etiske retningslinjene for oljefondet (Statens Pensjonsfond - Utland). Gjennom hele året skal det granskes og evalueres. Dette er et arbeid som ønskes velkommen, men når debatten om oljefondet nå reises, må vi også stille oss noen grunnleggende spørsmål. Skriver Leder Marte Nilsen og Nestleder Einar Braathen

Er finansspekulasjon den beste måten å forvalte så store verdier på? Hva skaper vi gjennom utelukkende å satse på pengeplasseringer? Med alle de utfordringene verden står overfor, har vi råd til å være så lite visjonære?

Debatten om bruk av oljepenger har fått ansvarlige politikere til å skjelve over tanken på hva FrP-ere eller venstreradikalere kunne finne på av utidig bruk av oljepenger til mer eller mindre gode formål. Hva ville vel ikke kunne skje med norsk økonomi? Det viktigste for den politiske og økonomiske eliten i Norge ble å avslutte debatten om bruk av oljeinntektene. Deres hovedinteresse lå i å forhindre inflasjon i den norske økonomien. Oljefondet ble derfor påført den såkalte handlingsregelen – staten skulle ikke bruke mer av oljeinntektene enn det som tilsvarer 'normal avkastning' på et hvilket som helst investeringsfond. Oljefondet skulle investeres i utlandet i statsobligasjoner, aksjer og valutamarkeder, helt i pakt med den nyliberale tidsånden, der kapitalinvestorene og finansmarkedet betyr alt.

Som svar på kritikk av en rekke av oljefondets investeringer, ble oljefondets etiske retningslinjer innført i 2004, sammen med Finansdepartementets etikkråd. Og oljefondet har som følge av dette etiske apparatet, trukket seg ut av en rekke tvilsomme multinasjonale selskap.

Slik har Norge vist verden at vi kan ha en økonomisk ansvarlig oljeformueforvaltning og samtidig holdt global kapitalismens mest uetiske aktører på armlengdes avstand. Men det ble aldri satt spørsmålsteget ved at oljepengene skulle graves ned i et fond for så å flyttes rundt i de internasjonale finansmarkedene. Er det å ikke sløse ensbetydende med at vi har valgt et fornuftig system og en smart politikk? Det er ikke finansmarkedene som driver verden framover. Det er satsing på kunnskapsutvikling, nyvinninger, gode ideer og infrastruktur som er motoren i all utvikling.

Norge sitter i dag med en nasjonalformue som ikke baseres på eget ærlig arbeid, men på grunneierinntekter, rekordrask utvinning av en ikke-fornybar energikilde og påfølgende Europa-ledelse i CO2-utslipp. Dette er høyst problematisk. Det eneste etisk forsvarlige vi i denne situasjonen kan gjøre er derfor å reise diskusjonen om hvordan oljeinntektene skal forvaltes på en bærekraftig måte, d.v.s. på en måte som kommer framtidens generasjoner til gode. Vel og merke der skjebnen til framtidens norske generasjoner er sammenfiltret med skjebnen for resten av verdens befolkning. Klimakrisen er bare ett element som synliggjør dette skjebnefellesskapet.

I stedet for å satse alt i finansmarkedenes internasjonale pengespill, må vi selv begynne å skape noe. Vårt forslag er at Stortinget endrer på lovverk og vedtak som gjør at størsteparten av oljeinntektene sluses inn i oljefondet. Dette fondet kan beholde størsteparten av dagens beholdning på 2000 milliarder kroner. Men viktigst er det å opprette nye og utfyllende, mer etisk forsvarlige og mer samfunnsnyttige fond for forvaltning av oljeinntektene. Vi forslår tre slike fond:

1. Fondet for forskning på globalt miljø. Investeringer i ny forskning er noe av det mest nyttige vi kan bidra til verdenssamfunnet med. Ikke minst gjelder dette forskning på fornybare energikilder. Norge sitter med en enorm økologisk gjeld til resten av verden for de store miljøødeleggelser oljeindustrien står for. Samtidig har landet mye kompetanse innenfor fornybar energi og denne kompetansen kan vi dra nytte av. Et slikt fond må ha et gjennomgående globalt nytteperspektiv, og mesteparten bør brukes utenfor landets grenser, hvorav en stor del øremerkes fattigere land i Sør.
2. Fondet for infrastruktur. Satsing på høyhastighetstog og annen bærekraftig infrastruktur vil være langt mer nyttig for de kommende generasjoner enn mer penger på bok. Et slikt fond er derfor en langt bedre investering i framtiden. Spesielt inflasjonsdrivende vil det heller ikke være. Det er ingen god grunn til at bruk av utenlandsk arbeidskraft i utbygging av jernbaner skulle føre til mer inflasjon så lenge utenlandsk arbeidskraft i private hyttebyggefelt i dag ikke gjør det.
3. Fondet for utvikling i Sør. 'Verdikommisjonen' til Bondevik I-regjeringen foreslo på slutten av 1990-tallet at 20 % av oljeinntektene skulle gis bort til utviklingslandene. Dette var et forslag som ble forbigått i stillhet og siden har norsk oljeformueforvaltning befunnet seg i en etisk blindgate. Grunntanken i dette forslaget må vi ta frem igjen. Et eget utviklingsfond kan brukes til investeringer i fattige land og ikke minst til støtte til finansinstitusjoner som kan utgjøre et levedyktig og ansvarlig alternativ til Washington-institusjonene Verdensbanken og IMF. Et eksempel kan være Bancosur. Men investeringer i fattige land er mer risikofylte enn i rike land. Det er grunnen til at rike i fattige land flytter pengene sine til rike land. Derfor må dette fondet legges til grunn en annen avveining mellom risiko og avkastning.

Oljefondets etiske retningslinjer har forbedringspotensial og det er derfor en viktig debatt finansminister Kristin Halvorsen i dag reiser. Men det er i tillegg helt nødvendig at hun også løfter blikket opp fra investeringsporteføljene sine og ser på hvordan oljeformuen alternativt kan forvaltes. Finansministeren har her muligheten til å gå løs på noen av verdens aller største utfordringer.

Kronikken står på trykk i Dagbladet 16 januar og kan leses [her](#).

2. Hvis alle verver én, blir vi dobbelt så mange

Attac Norge ønsker å få flere medlemmer. Medlemskontingenten er Attac sin største inntektskilde, derfor trenger vi flere betalende medlemmer. Men ikke bare på grunn av økonomien trenger vi medlemmer. En større organisasjon gir oss også større tyngde når vi stiller krav om en mer rettferdig, solidarisk og demokratisk verden. Flere medlemmer vil også kunne skape mer aktivitet og flere lokallag.

Hvordan verve medlemmer?

Første regel når du vil verve, er å spørre folk om de vil være medlem. Ha Attac-button eller pin på deg på jobben, skolen eller andre steder, og kom i prat med kollegaer og venner. Kanskje har de hørt om Attac, men er ikke medlem for ingen har spurt dem om de vil bli med. Kontakt oss på Attac-kontoret så skal vi sende deg løpesedler og annet vervemateriell slik at du kan starte og verve medlemmer.

Videresend verve e-posten som ligger nederst på siden til personer du mener bør bli medlem i Attac.

Legg nettsideadressen til Attac, www.attac.no som en del av din signatur i e-posten. Spør på ditt lokale bibliotek om du kan legge ut et par eksemplar av medlemsbladet Utveier. Vil du arrangere et Attac-møte der du bor? Vi hjelper deg gjerne.

Vervepremier

Vi har fine vervepremier til deg som verver medlemmer til Attac mellom 8 januar og 29 februar:

For første verving, velg mellom disse bøkene:

1. Når alt blir handel (2003) – Skribenter: , Dag Seierstad, og
2. Fanget i gjeldsfella (2004) – En debattbok om u-landsgjelda. Redaktør
3. Festskrift (2007) – artikkelsamling i forbindelse med og sine 30-årsdager.

Verv tre medlemmer og velg mellom disse premiene:

1. Skattejakt t-skjorte med Attac-logo
2. Økonomisk Apartheid (2006) – Nyliberalismens verdensorden. Redaktør
3. Oljeboka (2008) – Artikkelsamling fra Attac Norges oljekonferanse høsten 2007.

Verv 10 medlemmer og vi betaler reisen til og fra Norge til European Social Forum (ESF) i Malmø, 17-21. september 2008.

Vi sender deg premien når medlemmet du har vervet er registret og har betalt. Mange glemmer å betale medlemskontingenten selv om de får en giro i posten, få penger av personen med en gang og send pengene til oss på kontonummer 9001 05 98000, merk betalingen "vervinger". Husk å oppgi at du er verver når du sender innmeldingen til oss, enten på e-post eller via skjemaet på www.attac.no. Du kan også ringe eller sende brev. Vervekampanjen starter 8. januar, og ender på landsmøtet i Attac 29. februar. Det lokallaget som har vervet flest medlemmer vil få en overraskelse på landsmøtet. Men selv om vervekampanjen avsluttes den 29. februar er det ingen grunn til å stoppe og verve. Premien til de som verver 10 medlemmer avsluttes ikke til Attac landsmøtet, men vil fortsette helt fram til ESF-møtet i september.

Attac der du bor

Er det lokallag der du bor? Vi har ikke lokallag i hele landet, men vi har medlemmer som bor nesten over hele landet. Vi vil spre informasjon om Attac ut til hele Norge. Ønsker du å være Attac-kontakt i ditt nærmiljø? Vi sender deg noen eksemplarer av Utveier som du kan legge ut på biblioteket, skoler eller andre steder. Vi sender deg også løpesedler som du kan legge rundt i ditt nærområde. Vi ønsker også å kunne sende deg underskriftslistor eller lignende som du

kan henge opp på butikken der du bor. Eller sende deg leserbrev som du kan skrive i ditt navn og sende inn til din lokale eller regionale avis. Hvis du kun ønsker å gjøre en av disse tingene er det helt i orden. Husk, litt er mye mer enn ingenting.

3. Skatteetikk i oljefondet

Korrupsjonsbekjempelsen må høyere opp på dagsorden, også i oljeformuesforvaltningen. Derfor bør ikke Norge investere i selskaper som opererer gjennom skatteparadis, skriver leder i Attac Norge Marte Nilsen på www.skatt.no.

Korrupsjonsbekjempelsen må høyere opp på dagsorden, også i oljeformuesforvaltningen. Derfor bør ikke Norge investere i selskaper som opererer gjennom skatteparadis.

Forrige uke gikk konferansen "Investing in the Future" av stabelen i Oslo. Konferansen markerte startskuddet for en grundig evaluering av oljefondets etiske retningslinjer som skal hindre oss i å medvirke til grove menneskerettsbrudd, grove former for miljødeleggelse og korrupsjon.

Det er gode grunner til å være stolte over oljefondets etiske retningslinjer og forvaltningen av disse. Ved flere tilfeller har vi trukket ut investeringer av særlig uetiske virksomheter og slik har vi klart å holde noen av globalkapitalismens verste aktører på armlengdes avstand.

Men det er store penger det er snakk om, 2000 milliarder kroner. Det hviler et særlig stort samfunnsansvar på oss og derfor må vi gjennom evalueringen av de etiske retningslinjene også utvide dem. Det mest åpenbare første skrittet er å utfordre og påvirke de såkalte skatteparadisene.

Skatteparadisene er i dag en av de viktigste årsakene til sosial ulikhet og fattigdom i verden. De er i stor grad et resultat av hemmelighold og stilltiende avtaler mellom banker, finansforetak og regjeringer i noen av verdens rikeste land. Med andre ord, det er snakk om korrupsjon på høyt nivå.

Hvert år går fattige land glipp av ufattelige 500 milliarder dollar, mange ganger verdens samlede bistandsbudsjett, i tapte inntekter grunnet skatteunndragelser, skatteflukt, kapitalflukt og skattekonkurranse. Det går en stri strøm av penger fra fattige land inn i skatteparadisenes hemmelige bankkonti. Og det raskere enn vi klarer å slette gjeld og gi bistand. Vi ser at bistandspengene strømmer inn i fattige land uten at fattigdomsproblemet løses, men pengene som fosser ut igjen er vanskeligere å få øye på.

Til tross for at mye av virksomheten som foregår i skatteparadisene er lovlig, er det likevel korrupsjon som blir det mest nærliggende begrepet vi kan benytte. Enten det dreier seg om skatteunndragelser, hvitvasking eller såkalt skatteplanlegging, eller skatteeffektivitet som noen liker å kalle det, brukes den samme framgangsmåten og de samme økonomiske virkemidlene: Skatteparadis, datterselskaper, stiftelser og trustselskaper, internprising og såkalt offshorebanking. I praksis innebærer det blant annet fravær av innsyn og mangel på åpenhet omkring økonomiske transaksjoner.

Skatteparadisene utgjør et globalt korrupsjonsproblem og dette må også få konsekvenser for oljefondets etiske retningslinjer. Vi bør derfor lage regler mot å investere i selskaper som

operer gjennom skatteparadis. Med alt hemmeligholdet og de intrikate selskapsstrukturene som finnes på verdensmarkedet i dag, blir dette ingen lett oppgave. Antallet skatteparadis i verden er de siste 25 årene fordoblet og omfanget av skatteakrobatikk og svindel har økt deretter. Men desto viktigere er det å gripe fatt i dette globale og høyst uetiske problemet.

Jeg vil derfor foreslå at Norge ved Finansdepartementet allerede nå sender ut signaler om at bruken av skatteparadis regnes som uetisk. Ved å signalisere at dette er noe som innen 5 eller 10 år vil inngå i de etiske retningslinjene kan vi få fart i diskusjonen skatteparadisene og bidra til mindre hemmelighold, mindre korrupsjon, og ikke minst, mer rettferdighet globalt.

Les hele artikkelen på www.skatt.no [her](#).

4. Stor enighet om valutaskatt i Wien

Under et møte i det "Økosoziale Forum Europa" var det bred enighet blant politikere og eksperter for skattelegging av finanstransaksjoner. Muligheter og grenser for beskatning av finanstransaksjoner innenfor EU var tema på et møte det Økosoziale Forum i Wien inviterte til den 21. januar i år. Blant deltakere var Østerrikes kansler Alfred Gusenbauer, visekansler og finansminister Wilhelm Molterer og Jean-Pierre Landau fra den franske nasjonalbanken.

Kansler Gusenbauer lovet at Østerrike vil arbeide for innføring av en skatt på alle finanstransaksjoner innenfor EU. "En europeisk beskatning av finanstransaksjoner er viktig og mulig" understreker han. Han henviser til at inntektene kan brukes til bekjempelse av fattigdom og at den også kan gå til å finne løsninger på klimaproblemer og andre viktige oppgaver innenfor EU. Finansminister Molterer sier at "temaet skatt gir en mulighet til å få bukt med ulikhetene i verden" og at målet må være å skape mer "åpenhet i det internasjonale finansmarkedet". Den franske finanseksperter Landau ga sin tilslutning til dette.

Ingen så en fare for de europeiske finansmarkeder ved innføring av en skatt på finanstransaksjoner. Tvert imot ble det pekt på at en slik skatt vil kunne bidra til større transparens og skatterettferd. Franz Fischler, president i det Økosoziale Forum mente at "tiden er moden for en internasjonal skatt".

Eksperter fra Institut für Wirtschaftsforschung i Østerrike peker på at etter liberaliseringen på 80 tallet har transaksjonene steget enormt og endret karakter. Det omsettes daglig for 13.100 milliarder amerikanske dollar. Bare en brøkdel blir brukt til å dekke handel. Omfanget på rene valutaspesulasjoner er i dag 70 ganger høyere enn omfanget som blir brukt til handel og tjenester. En skattelegging på 0,01 prosent innenfor EU vil gi inntekter på ca. 82,7 milliarder euro i året. Dette er nesten to tredeler av hele EU-budsjettet for 2008 (129,1 milliarder euro). Gusenbauer mener at forholdet til realøkonomien har gått tapt og det å tjene raske penger gjennom valutaspesulasjoner er vanskelig å forstå for folk flest. Slike spesulasjoner er, takket være lave gebyrer og internett, utrolig enkle og billige, sier han. Alle transaksjoner blir i dag registrert. Børser og banker beregner gebyrer for gjennomføringen. Dette burde man benytte seg av og legge på en ekstra skatt på disse gebyrene, mener kansler Gusenbauer. "En valutaskatt vil bidra til å utligne sosiale og økologiske ulikheter", avslutter visekansler Molterer.

Oversatt og sammenfattet av Roswitha Rosner

Kilde: pressemelding fra den østerrikske regjeringen og Økosoziales Forum Europa

5. En sosial fagbevegelse

Vi trenger en fagbevegelse som ser på seg selv som en sosial bevegelse. Historiker og styremedlem i Attac Knut Kjeldstadli talte forrige helg til Trondhimskonferansen, et av de viktigste politiske verkstedene i Norge og et tilløp til en slik sosial bevegelse.

Av: Knut Kjeldstadli, historiker og styremedlem i Attac

Last ned hele innlegget (9 sider) som pdf [her](#).

“Akkumuler – eller dø”

Den fortjenesteorienterte markedsøkonomien, kapitalismen, er historisk sett et merkelig dyr. Det er system som ikke kan være i likevekt, som må vokse eller råke ut i krise, “Akkumuler – eller dø, det er Moses og profetene”, skreiv Karl Marx. I USA sender nå 0,4 prosent nedgang i omsetning under julehandelen i desember sjokkbølger ut i økonomien. Enten ekspansjon - eller krise. Ekspansjon - fordi konkurransen presser konsernene til å bli større for overleve, blant annet ved stordriftsfordeler. Ekspansjon - også geografisk, fordi slik kan de flytte virksomhet og kutte kostnader. Finske Nokia har vært sett som et under; på torsdag (24/1 2006) meldte NTB at avdelinga i Bochum i Tyskland med 2300 ansatte skal flyttes til lavlønnslandet Romania. Ekspansjon – fordi konsernene skal plassere seg strategisk for å vinne i framtidig konkurranse; derfor krever de ikke bare overskudd, men superfortjenester på 15-20 prosent for ikke å legge ned et foretak. Fredag (25/1 2006) meldte Aftenposten at Nokia hadde økt omsetningen med 44 prosent og hadde 40 prosent av markedet for mobiltelefoner, samtidig legger de ned i Bochum. Ekspansjon - fordi eiere og ledelse mener de må tjene så mye at luksusforbruket deres demonstrerer hvor imponerende sterkt konsernet er. Og ekspansjon fordi disse folkene personlig er grådige og griske, vil noen si? Jo da, sikkert det også. Bare spør hvorfor John Fredriksen ble økonomisk landssviker. Bare spør bataljonen av gygne fällskjermoldater. Men poenget er at dette er et system. Sjøl den grønneste, mest idealistiske nikkerskapitalist må følge de spillereglene som økonomien byr. Ellers er han ute av dansen.

Derfor ser vi noen like systemtrekk nasjonalt og internasjonalt – i Trondheim, Tønder, Toronto og Tokyo. Den kapitalistiske markedsøkonomien trenger inn i nye områder, hjulpet fram av nyliberale frislepp av reguleringer. Konsernene må finne utganger fordi den klassiske industrikapitalismen i Nord har nådd en grense for vekst; folk kjøper ikke så mange elektriske tannbørster, dessuten lages børstene billigere på Taiwan. Da må konsernene inn i områder der de tidligere ikke opererte. Det betyr for det første etablering i nye land og inn i markeder i Sør, i form av en ny imperialisme. Philip Morris – eier av Kraft Food som igjen eier Freia – har aleine større omsetning enn 144 stater. Det betyr videre å finne en utvei til vekst ved å trengte inn i områder i livene våre, der kjøp og salg ikke raddet tidligere. Jeg leste om et nytt firma; konseptet var å kjøpe julepresanger til ungene til folk som ikke synes de har tid til dette sjøl. Det betyr i Norge ikke minst å vokse inn i samfunnsområder som tidligere var organisert av fellesskapet. Presset for privatisering, mot velferdsstat, henger sammen med den typen informasjons- og tjenestekapitalisme som nå dominerer i Nord. Når tjenester står for grovt to tredeler av økonomien; da må ekspansjonen komme her. Det betyr å kommersialisere tjenester – pensjon, helse, sosial, utdanning, vei, bane, buss, renovasjon, energi. Et gode som vann, som en skulle mene var den djupeste menneskerett fordi det er absolutt nødvendig for å leve, blir gjort til vare. Jeg veit ikke om noen av dere er gamle Donald-lesere? Men det minner meg om en serie som het Gullhjelmene, der eieren av hjelmen fikk full makt over verden. Skurken Gullstein hadde da til plan å montere en luftmåler på alle i verden – og så skulle de betale fem øre for hvert pust, ti for hvert sukk. - Det var noe før inflasjonen, som en skjønner.

Denne systematiske tvangen – ikke den private trangen – men tvangen til akkumulasjon av kapital springer ut av den innerste kjernen av systemet. Vekst eller krise. Men nå veit vi også følgende: Verdenshistorisk har kurven for CO2-utslipp fulgt kurven for vekst. Og vi veit at CO2 betyr oppvarming, smelting, havstigning, ørkenlegging. Om Himalayas ismasser smelter, vil først Ganges og Brahmaputra gå i en flom ingen har sett maken til, tørker deltaet tørke ut og bli en ørken ingen tidligere har sett. 1,5 milliarder mennesker blir berørt – og må flytte på seg. Historias store folkevandringer blir da noen håndfuller til sammenlikning. Og så trøster vi oss med hjemlig søppelsortering, kvoter og at framtidig snedig teknologi vil fikse brasene. Alt bra om teknologi, jeg har sjøl jobbet med teknologihistorie. Men å redusere prosentandelen av utslipp hjelper bare måtelig hvis totalveksten går i taket. Går i det taket som jorda ikke kan bære. Det går sjølsagt an å si med franskekongen Ludvig 14. før revolusjonen, "etter oss kommer syndfloden". Men jeg er ikke sikker på at unger og barnebarn blir neppe spesielt happy for å bade i den flodbølgen.

Så hva er konklusjonen? At hver og en av oss skal brette melkekartonger og kjøpe varige lyspærer. Jo da, sikkert greitt nok. Men husholdningene er ikke sjølve drivkrafta i veksten. Sett fra kapitalsynspunkt er det likegyldig om den selger til militæret, til andre produsenter eller til individuelle forbrukere, bare den får solgt. Familienes forbruk er bare én utgang; det er ett ledd i det økonomiske kretsløpet, en hjelpemotor, men ikke hovedmotoren.

Tre svar

Så hvordan kan en stille seg til et system som må skape krise hvis det ikke kan vokse slik at det truer livsgrunnet? Hva skal være svaret stilt overfor den internasjonale kapitalismen? Ser vi utover i verden, ser vi tre måter å møte utfordringene fra den globaliserte kapitalen, tre typer fagbevegelse.

Business unionism er økonomisk orientert; den satser på et partnerskap med bedriftene. Den finnes i en vestlig variant, med classesamarbeid nedenfra, som i Australia, og i en østlig mer autoritær variant, direkte statsstyrt som i Indonesia eller Kina eller indirekte som i Malaysia. Denne retninga søker å samarbeide med bedriftene om slikt som produktivitetsutvikling, å finne fram til salgbare nisjeprodukter osv. De satser på å være ansatt hos og støtte bedriftsvinnerne i den globale konkurransen, men da til gjengjeld få goder for dem som er ansatt. I noen konserner er det felles avtaler, som gir rett til forhandlinger og organisering på konsernbasis. Men dette er unntak. Oftest er det lokale forhandlinger, der det har vært vanskelig å få til en reell internasjonalisme.

Type to er en statlig orientert eller korporativ fagbevegelse, som satser på å nå fram ved å samarbeide med myndigheter og lovgivning og regulering. Noen er tilknyttet et parti, andre ikke. De prioriterer arbeidet overfor ulike myndigheter, ILO, FN-komiteer, EU eller WTO. Det er kalt korporatisme på globalt plan, et trepartssamarbeid stat, kapital og fagbevegelse for å prøve å regulere forholdene gjennom lovgivning.

Den tredje typen er en sosialt orientert fagbevegelse, rettet inn på motstand, mot kapital, om nødvendig også mot staten. Én arbeidsform er kampanjer for andre. Havnearbeiderstreiker er kjent fra langt tilbake, også for å støtte sjøfolk. Kampanjer mot konserner har tvunget dem til innrømmelser. Nestlé ble presset til ikke å pushe kunstig barnemelk i fattige land, som Peru. Internasjonal fagbevegelse har organisert kampanjer for rett til organisering blant Coca Cola-arbeidere i Guatemala. Det har også vært globalt orienterte arbeidskamper, av to typer. I den ene vinnes en lokal konflikt ved å mobilisere internasjonal støtte. I den andre typen utkjempes en lokal konflikt utkjempes lokalt, og arbeiderne kan vinne fordi bedriften er strategisk plassert i en produksjonskjede slik at en streik kan få vidt ompennende virkninger

Internasjonalt diskuteres nå muligheten for å utvikle en slik ny, sosial fagforeningsbevegelse, en "social movement unionism", ja en "global social unionism", Hva er det? En fagbevegelse som mener at det finnes motstandere, som ikke tror at trepartssamarbeidet er historiens mål og mening. Som er aktiv, aktivistisk. Som tar opp temaer knyttet til arbeid, men også kan

berøre livene våre som beboere og forbrukere, som samfunnsmedlemmer. Denne fagbevegelsen går ut over arbeidsplassen og rekker ut mot lokalsamfunnet. Den tenker i langvarige strategiske allianser. Derfor samarbeider denne typen fagbevegelse med andre bevegelser og organisasjoner. Den søker allianse med brukere og klienter. Den organiserer også dem som ikke er i heltids lønnsarbeid – de på deltid, arbeidsløse, på attføring, "sjølstendig arbeidende" som i realiteten kan være finere navn på undersysselsatte, som polske reingjørere i Norge i dag, gateselgere, de marginale. Den ville følge arbeidskamerater når de må forlate arbeidsplassen, være deres advokater inn i for eksempel NAV-systemet. Den organiserer breitt av moralske grunner, men også av egen interesse, for at det ikke skapes et underproletariat. En slik faglig sosial rørsle har vært en politisk, demokratiserende kraft – i Brasil, Sør-Afrika og Sør-Korea. Og den finnes i noen av de faglige internasjonale, i global unions. Ett eksempel er Det internasjonale transportarbeiderforbundet, som både har engasjert seg i arbeidskamper og politisk, for eksempel for å redde den iranske organisatoren av bussjåførene i Teheran, Mansour Osanloo, som regimet prøver å knekke.

En sosial fagrørsle i Norge?

Hva med Norge? Det er vel riktig å si at hovedstrømmen i LO har fulgt den statsorienterte, politiske linja, med samarbeid med stat og kapital, med staten inne i tariffoppgjør, og dessuten har biter av den første typen, businessforeninga som satser på at akkurat den bedriften en sjøl er på, skal bli vinner i konkurranse. Forståelig - ja, klokt i det lange løp - nei. Det må være en rar og bitter dram svelge for de tillitsvalgte i Norske Skog som så seg tvunget til å være med på å legge ned Union, at nå hogger de også ned også andre foretak i konsernet.

Men kanskje har vi i Norge også, ikke en ferdig faglig sosial bevegelse, men tilløpene til en slik rørsle - LO i Trondheim, LO i Oslo og andre plasser, lokale foreninger som jobber godt, også blant lærerne og sjukepleierne, For velferdsstaten, Kvinner på tvers, og så ikke minst Trondheims-konferansene. Jeg sier tilløp, for å ønsketenke og lure seg sjøl når det gjelder styrken på en sosial bevegelse, er som å pisse i buksa en vinterdag, varmt et øyeblikk, så liddelig ubehagelig.

6. Mer skatt

Det går så det suser med norsk økonomi, og vi nordmenn er rikere enn noen gang. Likevel snakkes det om offentlig fattigdom. Dette skriver leder i Attac Norge, Marte Nilsen, i Nationen og krever at politikerne slutter å være så redde for å diskutere skatten.

Den store kjøpefesten er over for denne gang, med julen som grand finale. Mat og drikke er fortært, julegavene stuet vekk eller byttet inn og nyttårsrakettene har omsider gått opp i røyk. Men allerede i det nye årets første uke ble vi oppmuntret med at dette året skal bli enda gjevere for oss glade konsumenter. Festen fortsetter. Det blir høy lønnsvekst, lav prisvekst og flere av oss er i jobb nå enn før. Dette er godt nytt for enhver.

Da er det et snodig paradoks at vi i Norge likevel kan snakke om offentlig fattigdom. Selv økonomiprofessor og tidligere moderniseringsstatsråd Victor Norman har vært på banen og advart mot at privat overflod gir offentlig fattigdom. Dette henger altså sammen. Og løsningen på problemet: Mer skatt. Flere økonomer har siden gått ut og støttet utspillet.

Og hvorfor i all verden ikke? Er ikke det smart? Skole, helse og infrastruktur er dyre greier, men noe vi alle har behov for. Det er mer stas med den nye bilen hvis riksveien også holder

mål. Og så har det vist seg at skatt er det best egnede og mest effektive middelet til omfordeling av ressurser. Skandinavia er fremdeles velferdsstatenes fyrårn.

Så hvorfor er det så farlig dette ordet - skatt? Først og fremst fordi det har blitt det klareste symbolet som skiller høyre- og venstresiden i politikken. Så klart at politikerne selv har blitt litt redde for det. Den rød-grønne regjeringen har høye ambisjoner på det offentlige vegne, men skattenivået tør de i liten grad å røre. At ledelsen i Høyre går ut mot sin tidligere statsråds skatte-anbefalinger, er ikke annet enn forventet, men at rød-grønne politikere uttrykker seg med lignende skepsis er bare rart.

Skatten har blitt tabubelagt. Muligens henger det sammen med at partipolitikken i stor grad har blitt tåkelagt. Det kan være skummelt med for klar tale. Men spørsmål om skattenivå er for viktig til å bli liggende i stillingskrig i høyre- og venstresidens skyttergraver. Eller enda verre, bli hysjet vekk i stilltiende politisk konsensus.

Vi må ha en åpen debatt om skatt, om skattenivået i Norge, om formueskatt og boligslett, om skatteunndragelser og skatteunngåelser i skatteparadisene og om globale skatter på valutatransaksjoner og andre internasjonale fordelingsmekanismer. Skatt er et viktig virkemiddel som kan og bør brukes. Det er et virkemiddel til å påvirke arbeidsdelingen mellom stat og marked på en demokratisk måte.

Et hovedmål for Attac er at medborgerne, og ikke markedskreftene, skal styre samfunnsutviklingen lokalt og globalt. Da må økonomisk liberalisme erstattes av økonomisk demokrati, og nyklassiske økonomiske dogmer avløses av en politikk der solidaritet og omfordeling av våre felles ressurser er overordnet. Med mer skatt kan festen fortsette, men med større og mer meningsfullt innhold.

Denne artikkelen ble publisert på nationen.no 11. januar og kan leses [her](#).

7. Finsk-tysk kampanjesamarbeid

Sven Giegold i Attac Tyskland takker Attac Finland i et brev for enorm støtte etter at det ble kjent at Nokia vil legge ned en fabrikk som går i overskudd i Bochum i Tyskland. Fabrikken går med overskudd og 4 000 arbeidere vil miste jobbene sine.

Dear colleagues,

we are just experiencing a great effort of solidarity of Attac Finland. After the news that Nokia wants to close a profitable factory in Bochum (Germany) without consultation of the workers' council, Attac Finland wrote a call in support of the German workers (more than 4.000 job losses).

Attac Finland even called for a boycott of Nokia. This was widely reported in Finnish as well as German media. it is really touching how hard our Finnish friends are working for the workers in Bochum and our common goals of regulating capital. Thanks to Attac Finland!!!!

*You find the Finnish statement on: www.attac.fi/nokia
And the German statement on Nokia: www.attac.de/nokia*

Yesterday, 20.000 people marched in Bochum during working hours. The union IGmetall is threatening with a strike. The image of Nokia, which was so far seen as a clean, "responsible" company, is deteriorating. A wave of boycott is going through Germany.

Attac Germany today wrote a declaration in support of the workers of a strike in a Finnish paper factory which produces mainly for the German market. The paper factory is also in

danger of closure.

This co-operation is a good example for the the European Attac co-operation we want to build.

*Mit vielen Grüßen
Sven*

8. Verdens sosiale forum: 700 aksjoner i 80 land

Verdens sosiale forum, som skal være en motvekt til elitens treff i Davos, samler for første gang på syv år ikke den globaliseringskritiske bevegelsen til en felles markering. Artikkelen ble publisert i Klassekampen 26. januar 2008.

I dag kommer millioner av aksjonister til å markere en global aksjonsdag i regi av Verdens sosiale forum (VSF).

Forumet startet i Porto Alegre i Brasil for sju år siden, og har siden vokst til å bli en internasjonal møteplass for organisasjoner, fagforeninger og nettverk for å diskutere strategi og mobilisere bak felles kampsaker. I år er forumet erstattet av en global aksjonsdag med 700 aksjoner i over 80 land.

Hillary Wainwright, redaktør for det britiske tidsskriftet Red Pepper, innrømmer at aksjonsdagen har avdekket svakheter med hensyn til lokal mobilisering i Storbritannia.

- Resultatene av denne dagen kommer til å være ujevne. Men jeg tror at man kan bare lære

gjennom eksperimenter. Dette kan bidra til å avdekke svakheter og styrker, og gjøre det mulig å unngå at feiltrinnene gjentas. Å bare repetere sammenkomster på et felles sted kan villedde oss med hensyn til våre styrker og svakheter, sier hun til Klassekampen.

- Denne aksjonsdagen kommer til å gjøre det klart hva VSF er avhengig av: Selvstendige kampanjer og nettverker forankret i ulike lokaliteter, som er sammenknyttet internasjonalt.

- Det er veldig bra å få dette ned på bakken, sier Marte Nilsen, leder i Attac Norge, til Klassekampen. Hun vedgår imidlertid også at det ikke har vært lett å mobilisere foran aksjonsdagen.

- Vi har hatt problemer med å få med andre organisasjoner i Norge. Det er kanskje ikke så sterk bevissthet om hva VSF er i forhold til våre kampanjer her hjemme.

Postkortkampanje

Attac Norge kommer til å ha en postkortkampanje utenfor Stortinget rettet mot legemiddelindustrien, der parolen er «Ingen patentbeskyttelser i norske handelsavtaler».

Marte Nilsen påpeker at over en tredel av verdens befolkning mangler tilgang på livsviktige medisiner og mener dagens patentregime må ta mye av skylden. Hun viser til at regjeringen har uttrykt ønske om å støtte kravet om å reforhandle regelverket på dette området i Verdens handelsorganisasjon (WTO), men at denne holdningen ikke gjenspeiles i andre avtaler som Efta.

- Hele poenget med Verdens sosiale forum er å bringe globale saker og temaer hjem. Det er nettopp det vi gjør med en slik aksjon, sier Nilsen.

Hun forklarer at det er praktiske grunner til at det i år ikke avholdes et verdensforum, men en global aksjonsdag.

- Det er ressurskrevende å arrangere Verdens sosiale forum. Det er en nødvendig utvikling og resultat av strategisk tenkning at det nå er noe mer rom mellom forumene, sier hun.

Konkrete saker

Walden Bello, daglig leder ved det Bangkok-baserte instituttet Focus on the Global South og en sentral figur i VSF-miljøet, mener det er riktig å ha en global aksjonsdag i år framfor et verdensforum.

- For det første flyttes forumet med dette fra diskusjoner og over til aksjoner knyttet til helt konkrete saker, fra Irak-krigen til migranters rettigheter. For det andre gjør dette at VSF når flere mennesker enn om man hadde holdt et forum på ett sted, sier han til Klassekampen på telefon fra Filippinene.

Han mener forumet har forsøkt å bli mer internasjonal og spesielt øke sitt nedslagsfelt utenfor Latin-Amerika, der VSF formelt startet. Etter å ha gjennomført globale samlinger i Mumbai og Nairobi, samt de regionale forumene i 2006, mener Bello at dagens internasjonale protest markerer et skritt videre i denne retningen.

- Utfordringen er at forumet må gjøre seg mer relevant i forhold til vanlige folks daglige kamper. Migranter i Europa eller USA må se på forumet som noe som klarer å ta opp i seg deres saker på en reell måte. Med andre ord må de se at forumet er et våpen de kan bruke for å fremme sine saker, sier Bello.

- Forumet må gjøre en stor innsats for å virkelig framstå som et sentrum for genereringen av nye ideer og alternativer. Ikke bare fjerne ideer, men alternativer som kan bli virkeliggjort. Dagens system går inn i en svært alvorlig krise, miljømessig og økonomisk. Men dette er også

en mulighet.

Interne utfordringer

Wainwright mener mye av VSFs utfordringer framover finnes internt i organisasjonsformen. Hun påpeker at mens miljøene bak forumet ofte er kritiske til dagens representative demokrati, har man ikke klart å utvikle noen reell deltakende demokrati innad.

- Vi må først etablere en mer sammensveiset organisasjonsform, men nøkkelen her er ikke å styrke lederskapet og hierarkiske strukturer. Nøkkelen må være å skape tettere bånd mellom nettverkene og de som koordinerer dette felles rommet forumet utgjør. I denne prosessen må vi også komme fram til flere felles aksjoner, som vi så mot Irak-krigen i februar 2003, sier hun.

- Eliten møtes i Davos for å styrke hverandres posisjoner. Men vi må styrke hverandre på grunnplanet. Denne aksjonsdagen er vår første prøvelse i denne sammenhengen. Dersom det blir tydelig at vi har et problem her, vil vi ha en mulighet for å gjøre noe med det.

---

attac%

Her finner du Attac sin nettside: www.attac.no

MEDIER

Søk etter flere nyheter om Attac i mediene her: <http://search.kvasir.no/query?q=attac&pg=q&what=news>

BLI MEDLEM

Bli medlem i Attac: [medlem\(at\)attac.no](mailto:medlem(at)attac.no)

Ønsker du å gi støtte til Attac?: www.attac.no/kontakt/1123834314

Norad

Nyhetsbrevet er produsert
med støtte fra Norad